

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8CoP/19/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5317201113
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Rapčanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2018:5317201113.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Táne Rapčanovej a sudcov JUDr. Františka Potockého a Mgr. Zuzany Hartelovej, v právnej veci navrhovateľky (matky detí): J. J., rod. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. č. XXX, zastúpená splnomocnenou zástupkyňou Mgr. Luciou Ďuranovou, bytom M., ul. K. č. XXXX/XA proti manželovi navrhovateľky (otcovi detí): J. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. č. XXX, zastúpený splnomocnenou zástupkyňou JUDr. Antóniou Kauzalovou, advokátkou so sídlom A., ul. J. č. XXXX, o rozvod manželstva a o úpravu pomerov manželov k maloletým deťom, a to D. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom u otca a J. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca ako kolízny opatrovníkom na čas po rozvode, o odvolaní otca detí proti rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 7P/4/2017-93 zo dňa 13. júna 2017, takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu

vo výroku II. ohľadom výchovy a starostlivosti maloletej D. J. na čas po rozvode, vo výroku III. ohľadom výživného na maloletú D. J., vo výroku IV. týkajúcom sa neupravenia styku otca s maloletými deťmi a výroku V. ohľadom trov konania z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Vo výroku I., ktorým súd manželstvo účastníkov konania rozvádza a vo výroku II., ohľadom výchovy a starostlivosti maloletej J. J. a vo výroku III. ohľadom výživného na maloletú J. J. zostáva rozsudok súdu n e d o t k n u t ý .

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Čadca rozsudkom č. k. 7P/4/2017-93 zo dňa 13.06.2017 manželstvo J. J., rod. H., nar. XX.XX.XXXX a J. J., rod. J., nar. XX.XX.XXXX, uzavreté dňa 05.06.2004 v Krásne nad Kysucou, zapísané v Knihe manželstiev Matričného úradu Krásno nad Kysucou, vo zväzku 5, ročník 2004, na str. 201 pod poradovým číslom 18, rozviedol (výrok I.). Maloleté deti D. J., nar. XX.XX.XXXX a J. J., nar. XX.XX.XXXX na čas po rozvode zveril do výchovy a starostlivosti matky, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok (výrok II.). Otca zaviazal prispievať na výživu maloletej D. J., nar. XX.XX.XXXX sumou 150 eur mesačne a maloletej J. J., nar. XX.XX.XXXX sumou 130 eur mesačne, ktoré výživné je povinný platiť vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky (výrok III.). Styk otca s maloletými deťmi súd neupravil (výrok IV.). Zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok V.).

Rozhodnutie odôvodnil tým, že návrhom doručeným súdu dňa 07.02.2017 sa matka detí domáhala rozvodu manželstva a úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode tak, že maloleté deti budú zverené do jej osobnej starostlivosti, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok a otcovi bude uložená povinnosť prispievať na výživu maloletej D. sumou 200 eur mesačne a maloletej J. sumou 200 eur mesačne. Otec detí navrhol, aby súd ich manželstvo rozviedol a maloletú D. na čas po rozvode zveril do jeho osobnej starostlivosti s tým, že ju bude zastupovať a spravovať jej majetok. V prípade zverenia maloletej D. do jeho osobnej starostlivosti a pri určení výživovacej povinnosti na maloleté deti oboch rodičov súhlasil so sumami, ktoré navrhuje určiť matka detí.

Vykonaným dokazovaním mal súd zistené, že manželstvo účastníkov už neplní žiadnu zo svojich funkcií, účastníci spoločne nežijú od marca 2017, spoločne sa nestarajú o maloleté deti, spoločne nehospodária, ani nevytvárajú zdravé rodinné prostredie. Hlavnú príčinu rozvratu manželstva videl súd v rozdielnych povahách a názoroch účastníkov na manželské spolužitie, títo netrúvili spoločne voľný čas, nechodili na spoločné výlety, spoločne nechodili na rodinné oslavy. V dôsledku toho sa hádali, pri jednej z hádok otec detí matku fyzicky napadol, za čo mu bola uložená pokuta 30 eur. Súd nemal preukázané, že by matka detí bola počas manželstva manželovi neverná, ktorú skutočnosť manžel neuviedol ani v písomnom vyjadrení ani pri jeho výsluchu, uviedol to až jeho právny zástupca v závere pojednávania (keď uviedol, že je promiskuitná). Písomné vyjadrenie P. N. považoval súd za subjektívne, nakoľko táto je sestrou otca detí a zároveň bola v minulosti partnerkou údajného partnera matky detí W. K., vzťahy medzi ňou a matkou detí neboli nikdy dobré, ktoré skutočnosti mali nepochybne vplyv na to, aby takéto vyjadrenie napísala. Nakoľko účastníci konania spoločne nežijú v spoločnej domácnosti, spoločne nehospodária, každý z nich vedie samostatnú domácnosť a vzťahy medzi nimi sú tak vážne narušené, že nie je predpoklad, že manželské spolužitie obnovia, manželstvo nemôže plniť svoj účel, obaja s rozvodom manželstva súhlasili, dospel súd k záveru, že návrh matky detí na rozvod manželstva je dôvodný, a preto ich manželstvo rozviedol. Rodičia zhodne žiadali, aby maloletá J. bola zverená do osobnej starostlivosti matky detí. Zo správy kolízneho opatrovníka o prešetrení pomerov vyplývalo, že maloletá J. je na matku veľmi citovo naviazaná, preto aj vzhľadom na odporúčenie kolízneho opatrovníka zveril súd maloletú J. do osobnej starostlivosti matky. Nezhoda rodičov bola ohľadom maloletej D., nakoľko obaja rodičia žiadali zveriť túto do ich osobnej starostlivosti. Po odchode matky detí zo spoločnej domácnosti spolu s maloletou J. zostala maloletá D. bývať s otcom, nakoľko podľa jej slov je na toto prostredie zvyknutá, má tam kamarátov, dom je v blízkosti lesa a v dome má vlastnú detskú izbu. Podľa vyjadrenia matky táto akceptovala súčasné pranie D., avšak ide len o dočasné riešenie, aby si na vzniknutú situáciu v rodine lepšie zvykla. Maloletá D. sa ťažko vyrovnáva s rozchodom rodičov a zrejme pociťuje voči matke hnev, že sa odsťahovala zo spoločnej domácnosti a viní ju za rozpad vzťahu jej rodičov. Taktiež voči nej cíti hnev, pretože jej kontroluje konverzáciu na mobilnom telefóne, na rozdiel od otca, ktorý tak nikdy neurobil. Po odchode matky zo spoločnej domácnosti sa jej veľmi pohoršil v škole prospech, ktorú skutočnosť potvrdil súdu aj kolízny opatrovník, ktorý nahliadol do jej žiackej knižky. Z vyjadrenia maloletej D. vyplynulo, že otec sa s ňou neučí, ani sa nikdy neučil, otec má len základné vzdelanie. V čase, kým žili všetci v spoločnej domácnosti, sa s ňou v prípade potreby učila matka. Maloletá D. vzhľadom na jej vek a vývinové obdobie, v ktorom sa nachádza, potrebuje výchovné prostredie s pevnými pravidlami a primeranou kontrolou. Vzhľadom na jej zdravotné problémy potrebuje špeciálnu stravu. Súd mal za to, že matka jej dokáže tieto potreby zabezpečiť lepšie ako otec a je spôsobilejšia zabezpečiť maloletej riadnu výchovu a starostlivosť. Hoci sa maloletá D. vyjadrila, že chce bývať s otcom a nie s matkou, súd bral toto jej vyjadrenie pri rozhodovaní do úvahy ako aj viaceré ďalšie okolnosti, aby rozhodnutie bolo v záujme maloletej. Na jednej strane stojí názor maloletého dieťaťa, na druhej strane stojí záujem maloletého dieťaťa. Na základe vykonaného dokazovania po zhodnotení všetkých relevantných skutočností dospel súd k záveru, že je v záujme maloletej D., aby na čas po rozvode bola v osobnej starostlivosti matky rovnako ako jej sestra - maloletá J.. Matka dokáže zabezpečiť maloletej lepšie výchovné prostredie, je na ňu prísnejšia, čo je vzhľadom na vek maloletej potrebné, maloletú kontroluje, vyžaduje od nej dodržiavanie určitých pravidiel, v prípade potreby sa s ňou učí a chodí s ňou k lekárovi. Zároveň mal súd za to, že nie je vhodné súrodencov rozdeliť, aby každý z nich vyrastal s jedným z rodičov, ale práve naopak, je v záujme oboch maloletých detí, aby vyrastali spolu a rozvíjali vzájomné rodinné vzťahy. Pri rozhodovaní bral súd do úvahy aj odporúčanie kolízneho opatrovníka, ktorý po prešetrení pomerov v rodine odporučil zveriť obe maloleté deti do osobnej starostlivosti matky. Súd pri rozhodovaní o výške vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom prihliadol na odôvodnené potreby maloletých detí a taktiež na možnosti, schopnosti a majetkové pomery otca. Otec je nezamestnaný, dlhodobo vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Z jeho vyjadrenia vyplynulo, že vykonáva práce v lese, najmä pri ťažbe dreva, jeho otec mu vypláca 600 eur každý mesiac. Matka detí špecifikovala a listinnými dôkazmi preukázala výdavky na maloletú D. vo výške 99,17 eur a na maloletú J. vo výške 95,84 eur mesačne. Vráťane ďalších výdavkov na zabezpečenie potrieb detí je to suma 506,58 eur, z ktorej sumy na každé dieťa pripadá suma 168,86 eur. Z uvedeného vyplýva, že pravidelné mesačné výdavky na maloletú D. sú cca 268,03 eur a na maloletú J. sú cca 264,70 eur. Keďže obaja rodičia majú voči maloletým deťom vyživovaciu povinnosť, považoval súd v danom prípade za spravodlivé, aby sa každý z rodičov podieľal na vyživovacej povinnosti v jednej polovici, čo v prípade maloletej D. predstavuje sumu 134 eur a v prípade maloletej J. sumu 132 eur, avšak vzhľadom k tomu, že maloletá D. má nepriaznivý zdravotný stav vyžadujúci si časté návštevy u lekára a špeciálnu stravu, určil vyživovaciu povinnosť otca voči nej vo výške 150 eur mesačne a voči maloletej J. vo výške 130 eur mesačne. Zároveň mal súd za to, že

je v možnostiach a schopnostiach otca takéto výživné platiť, nakoľko má pravidelný mesačný príjem vo výške 600 eur mesačne. O úprave styku s maloletými deťmi súd nerozhodoval majúc za to, že rodičia sa dokážu na styku vzájomne dohodnúť berúc pritom do úvahy záujem, citové väzby, vývinové potreby a denný režim maloletých detí. Zároveň zdôraznil, aby obaja rodičia rešpektovali právo maloletých detí na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho styku otca s maloletými deťmi. o trovách konania súd rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku, ďalej len „C. m. p.“ tak, že žiaden z účastníkov nemá na náhradu trov konania, nakoľko nemal zistené žiadne dôvody, ktoré by pripúšťali výnimky pri rozhodovaní o trovách konania.

2. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie otec detí čo do výrokov II. a III. týkajúcich sa zverenia maloletej D. do výchovy a starostlivosti matky a určenia výživného a do výroku IV., ktorým súd jeho styk s maloletými deťmi neupravil, ktoré navrhol zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Podľa otca detí súd na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa neho súd nebral do úvahy výpoveď samotnej D., ktorá na pojednávaní uviedla, že by bola cez víkend najradšej so sestrou a mamou a cez týždeň u otca, naopak si to nevie ani predstaviť. Okrem toho sa maloletá zmienila aj o fyzickom trestaní, či verbálnom urážaní matkou, ktoré tvrdenia súd pri svojom rozhodovaní do úvahy nebral. Otec detí považoval za pravdivé, že maloletá D. je vo veku dospievania, s ktorým je spojený určitý vzdor, avšak striktnosť dodržiavania konkrétnych pravidiel a prísna kontrola zo strany rodiča má tiež svoje hranice. Maloletá D. stratila dôveru k matke, ktorá v tomto konaní tvrdila, že v čase manželstva nemala a nemá mimomanželskú známosť s iným mužom, pričom táto má vedomosť, že matka trávi voľné chvíle s mužom, ktorého v tomto konaní označil, s ktorým bola aj na spoločnej dovolenke. Podľa otca detí správanie matky vo vyššie uvedených smeroch rozhodne neprispieva k zabezpečeniu lepšieho výchovného procesu zo strany matky. Ďalej poukázal na to, že od odchodu matky s mladšou dcérou J. zo spoločnej domácnosti odšťahovali približne koncom marca 2017, od ktorej doby maloletá D. ostala bývať v rodičovskom dome spolu s ním sa úlohy v domácnosti vyprofilovali tak, že maloletá zvláda ako starostlivosť o domácnosť, tak aj svoje školské povinnosti. V porovnaní s predchádzajúcim polrokom dosiahla v škole porovnateľné výsledky ako za prvý polrok. Navyše prostredie, v ktorom vyrastá, je jej prirodzeným prostredím, nakoľko tu odmala vyrastala, má tu vlastnú izbu, je sociálne etablovaná a v neposlednom rade vzťah jeho a dcéry sa aj po citovej stránke umocnil. Podľa otca detí maloletá demonštratívne odmieta závery súdu ohľadne zverenia maloletej do starostlivosti matky. Ďalej poukázal na to, že súd sa náležite nevysporiadal ani so zákonnými kritériami pre určenie výživného na maloleté deti, keď pri výpočte nákladov na maloleté dieťa okrem nákladov na bývanie v sume 80 eur nesprávne súd sumoval pod odôvodnené potreby maloletého dieťaťa mesačné náklady na zabezpečenie potrieb matky, špecifikované v odôvodnení rozhodnutia, a to strava vo výške 200 eur, poisťka na auto v prepočte 9,58 eur, splátka úveru vo výške 125 eur, benzín vo výške 80 eur, ktoré v súčte predstavujú sumu 414,58 eur. Náklady na jednu osobu tak predstavujú 138,19 eur, o ktorú sumu sa zvýšili náklady na maloleté dieťa. Okrem toho súdu k príjmu matky opomenul pripočítať daňový bonus. Ďalej uviedol, ako bolo v konaní preukázané, finančne ho podporuje jeho otec, avšak vzhľadom na skutočnosť, že matka spolu s mladšou dcérou išli bývať do rodinného domu matky jeho príjem sa znížil o polovicu, teda na 300 eur mesačne. Otec detí tiež uviedol, že s matkou detí medzi sebou nekomunikujú a v prípade zverenia maloletých detí do osobnej starostlivosti matky nie je predpoklad, že by sa medzi sebou dohodli na jeho styku s deťmi a preto navrhol ho upraviť.

3. Matka detí v písomnom vyjadrení k odvolaniu prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu navrhla rozsudok okresného súdu potvrdiť. Považovala za nepravdivé, že maloletá D. stratila dôveru k nej, naopak, jej vzťah s maloletou sa výrazne zlepšil, svedčí o tom aj zvýšená frekvencia stretávania sa, trávenia voľného času spolu. Maloletá má záujem o ňu. Naopak, otec detí je ten, ktorý sa snaží zabrániť ich stretávaniu manipuláciou a zneužívaním dieťaťa. Nesúhlasila s tým, aby sa maloletá starala o domácnosť otca detí. Táto prežíva stále obdobie detstva, resp. začínajúcej puberty. Čo sa týka školských povinností maloletej opakovane uviedla, že má obavu o ich zvládanie a dohľad nad ich zvládaním, ak by bola táto zverená do osobnej starostlivosti otca. Ako príklad uviedla, zamlčanie konania rodičovského združenia ohľadom priebežných školských povinností pred svojimi rodičmi. Ona sa rodičovského združenia zúčastnila, možno konštatovať, že školských prospech maloletej je zhoršený a otec odmietol uhradiť exkurziu s odôvodnením, že „je to drahé“. Správanie otca tak svedčí o absencii akejkolvek kontroly maloletej. Matka detí tiež dala, že otec detí doposiaľ neprejavil záujem o maloletú J., s ktorou mal počas trvania

manželstva vždy lepší citový vzťah ako s maloletou D.. Možno len predpokladať, že táto je mladšia (9 rokov) a zrejme by ešte nebola schopná starať sa o jeho domácnosť. Na spoločnom rodinnom dome vymenil zámky na dverách a tým zabránil jej prísť si po svoje osobné veci, ako aj veci maloletej J. a najmä, aby zabránil navštevovať maloletú D.. Nové kľúče nedal ani maloletej D., a preto sa často opakuje situácia, že táto buď príde po škole k nej, alebo čaká na otca detí vonku pred zamknutými dverami. Matka detí považovala za nepravdivý výrok otca, že maloletá demonštratívne odmieta závery súdu. Ďalej uviedla, že začala vykonávať potrebné úkony k tomu, aby vybudovala maloletej vlastnú detskú izbu a dokonca si sama vyberá aj nábytok do novej detskej izby. Okrem toho narodeniny (XX.XX.) oslavovala maloletá s ňou a sestrou J.. Sama konštatovala, že otec jej „ani ruku nepodal“. Matka detí poukázala na to, že otec detí nie je oficiálne riadne zamestnaný, nemá žiadne zdravotné ťažkosti, ktoré by mu bránili pracovať, ani si nehľadá poriadne zamestnanie. Ani v tomto smere nemôže poskytnúť deťom vzor. Opakovane vyslovila svoj záujem o komunikáciu s otcom detí ohľadom výchovy maloletých dcér, viackrát ho telefonicky aj písomne kontaktovala, avšak neúspešne. Zjavne nekomunikácia medzi účastníkmi je stavom vyplývajúcim zo správania otca detí. Prepočítanie výšky výživného ako navrhuje otec detí ponechala na uvážení súdu. Poukázala na to, že sa jej zvýšili náklady na chod samostatnej domácnosti (voda, uhlie, drevo na kúrenie a pod.). Matka detí žiadala preto, aby mohla maloleté dcéry vychovávať spolu, aby tieto vyrastali spolu, nakoľko sú na seba citovo naviazané a žiadala pri rozhodovaní prihliadať aj na názor a stanovisko kolízneho opatrovníka.

4. Otec detí v písomnej reakcii (replike) na vyjadrenie matky detí prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu uviedol, že tvrdenia ňou uvádzané sú v rozpore so skutočnosťou, sú zavádzajúce v snahe ľživo diskreditovať jeho osobu. Uviedol, že nebránil a nebráni maloletej stretávať sa s matkou detí aj keď je pravdou, že maloletú k nej nevozí. Pokiaľ matka detí vo vyjadrení uvádza, že jej vzťah a maloletej D. sa výrazne zlepšil, tak týmto tvrdením len potvrdila to, na čo poukazoval pred súdom, a to na odmietavé správanie sa maloletej k matke detí. Maloletá doma pomáha s bežnými domácimi prácami, čo je podľa jeho názoru len na jej prospech pričom nikdy netvrdil, že maloletá zvláda starostlivosť „o celú“ domácnosť. Potvrdil, že vymenil zámok na vchodových dverách rodinného domu z dôvodu, aby sa predišlo zbytočným hádkam, najmä po tom, čo si matka detí začala odnášať veci patriace do masy BSM. Hoci skutočne maloletá nemá kľúč od vchodových dverí rodinného domu, ani ho nechcela, pričom obaja vedie kde je uschovaný. Považoval za nepravdivé, že by matka detí zariadila izbu pre maloletú nábytkom a už vôbec nie podľa jej vlastného výberu. Tieto tvrdenia opäť dokazujú to, že k dnešnému dňu maloletá nemá v dome matky vytvorené vhodné podmienky. Poukázal na to, že hoci maloletá býva u neho peňažné dávky sú spotrebované matkou detí. Ak by bol záujem zo strany maloletej D. ostať pri matke, on by v takomto prípade nenamietal. Avšak ako v dôvodoch ním podaného odvolania sa zmienil, maloletá pre správanie matky a socializovanie sa v jeho spoločnej domácnosti odmieta zverenie do osobnej starostlivosti matky.

5. Matka detí prostredníctvom splnomocneného zástupcu vo vyjadrení (duplike) uviedla, že detská izba je v súčasnosti kompletne hotová a maloletou aj obývaná. Ako dôkaz priložila aj fotodokumentáciu detskej izby. Ďalej k vyplácaniu peňažných dávok uviedla, že ona je dodnes prevažne tá, ktorá kupuje dcére oblečenie, navštevuje lekára, platí mobilný telefón, resp. dobíja kredit, platí poisťku čoho dôkazom sú účtenky. Finančné prostriedky ju stálo zariadenie detskej izby. Podotkla, že otec detí doposiaľ neprispel na starostlivosť o maloletú J. ani jediným eurom. K novým skutočnostiam, ktoré medzičasom nastali, že Vianoce 2017/2018 strávila maloletou s ňou a sestrou, čo jednoznačne svedčí o vôli maloletej byť s nimi. Pri bolesti zubu maloletej odmietol otec detí ísť s ňou na ošetrovanie. Otec detí sa netají tým, že má novú známosť a preto maloletá keď je u neho, je prevažne sama. Ďalej uviedla, že prostredie v okolí rodinného domu v D. nie je vhodné pre výchovu maloletých detí kvôli zvieratám. Samotnú situáciu prešetrila aj Regionálna veterinárna a potravinová správa v Čadci, ktorá zistila nedostatky a uložila mu finančnú sankciu a opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Podľa matky detí je možné, že ochorenie maloletej (žltáčka) malo súvislosť so „spôsobom“ gazdovania otca detí.

6. Otec detí prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu v stanovisku uviedol, že detskú izbu v dome matky podľa priloženej fotodokumentácie nerozporuje, namieta však jej tvrdenie, že ide o detskú izbu maloletej, ktorá bola zariadená nábytkom podľa výberu maloletej a maloletou obývaná. Uviedol, že maloletá chodíva k matke detí nepravidelne počas soboty alebo nedele v čase približne od 10:00 hod. do 17:00 hod., pričom v dome prespala len dvakrát. Maloletá D. svoj postoj vo vzťahu k bývaniu, a teda k zvereniu maloletej do jeho osobnej starostlivosti, nezmenila. V priebehu týždňa býva u neho, cez víkend v sobotu alebo nedeľu ide k matke a k mladšej sestre na návštevu. Nakoniec,

bude tomu rok, čo účastníci tohto konania v uvedenom režime fungujú. Je názoru, že zverenie maloletej D. do jeho osobnej starostlivosti je v jej záujme, ktorá má v jeho dome vytvorené vhodné podmienky pre jej ďalší vývoj. Pokiaľ by maloletá chcela ostať s matkou aj sestrou, on by sa tomu nebránil, avšak správanie maloletej tomu nenasvedčuje, nakoľko matka detí aj on zabezpečujú pre maloletú zdravotnú starostlivosť. V rámci starostlivosti o maloletú mesačne uhrádza stravné v školskom zariadení, školské potreby a v neposlednom rade oblečenie, o čom advokát predkladá pokladničné doklady. Považoval za nepravdivé tvrdenie, že voľný čas trávi s priateľkou. V prevažnej miere sa zdržiava doma z dôvodu zabezpečovania starostlivosti o domáce zvieratá. Ohľadom chovu zvierat resp. likvidácie uhynutých poukázal na to, že ešte dňa 01.08.2017 bola vykonaná veterinárna kontrola, ktorá matkou detí vytykané postupy nepotvrdila. Opatrenia smerovali k odstráneniu iných nedostatkov. Zdravotné problémy maloletej boli zistené počas spolužitia účastníkov v spoločnej domácnosti (lekársky záznam z 07.03.2017). Na záver otec detí uviedol, že matka detí dňa 15.02.2018 kontaktovala D., ktorej v telefonickom rozhovore oznámila, že nie je biologickou dcérou otca detí. Nevie, čo tým sleduje, avšak postoj otca k maloletej D. a opačne sa nijak nezmenil.

7. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 C. s. p.) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C. s. p.) oprávneným subjektom - účastníkom, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C. s. p.), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie prípúšťa (§ 355 ods. 1 C. s. p.), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 C. s. p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/, h/ C. s. p. v spojení s § 62 ods. 1 C. m. p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 C. m. p.) a dôvodmi odvolania (§ 66 C. m. p.), s prihliadnutím na vady konania, iba ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 67 C. m. p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario C. s. p.) a rozsudok okresného súdu vo výrokoch II., III. týkajúcich sa maloletej D. a vo výrokoch IV. a V. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 389 ods. 1 písm. c/, § 391 ods. 1 C. s. p.).

8. Okresný súd napadnutým rozsudkom manželstvo účastníkov konania rozviedol obe maloleté deti zveril do výchovy a starostlivosti matky, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok, otca zaviazal prispievať na výživu maloletej D. sumou 150 eur mesačne a maloletej J. sumou 130 eur mesačne, ktoré výživné je povinný platiť vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky, styk otca s maloletými deťmi súd neupravil s tým, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

9. Otec detí odvolaním napadol výrok o výchove a výžive maloletej D. s tým, že súd na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Hlavne vytykal súdu, že nebral do úvahy výpoveď samotnej maloletej a to, že prostredie, v ktorom vyrastá, je jej prirodzeným prostredím, nakoľko tu odmala vyrastala, má tu vlastnú izbu, je sociálne etablovaná a v neposlednom rade vzťah jeho a dcéry sa aj po citovej stránke umocnil.

10. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu ako aj s ohľadom na dobu, ktorá uplynula od rozhodnutia okresného súdu (13.06.2017) doplnil dokazovanie vyžiadaním si správy na maloletú od Základnej školy v Ochodnici, ktorej je žiačkou 7. ročníka. Z tejto mal zistené, že maloletá je pokojnej priateľskej povahy. V 6. ročníku a podobne v 1. polroku 7. ročníka dosiahla priemerný prospech, zhoršenie prospechu nastalo iba v matematike, z ktorej dosiahla dostatočný prospech. Jej školská dochádzka je pravidelná, zameškané hodiny má ospravedlnené lekárom. Správanie maloletej je v súlade s vnútorným poriadkom školy, vyučujúcich rešpektuje, v kolektíve žiakov je zaradená, obľúbená, má svoj okruh priateľov. O rodičoch sa v prítomnosti triednej učiteľky nevyjadrovala. Podľa vedomosti triednej učiteľky v súčasnosti býva s otcom. Do školy chodí načas, slušne upravená, zúčastňuje sa exkurzií, výletov, materiálny nedostatok nespozorovala. V 5. a 6. ročníka sa ZRPŠ zúčastňovala matka, v 7. ročníku sa o žiačku mimo ZRPŠ raz zaujímala matka, jedenkrát na polročnom ZRPŠ bol otec. Okrem toho bol otec jedenkrát skontrolovať prítomnosť žiačky v škole po informácii, že táto nešla do školy, pričom v škole prítomná bola. Kolízny opatrovník dieťaťa v správe zo dňa 28.04.2017 uviedol, že u oboch rodičov sú vytvorené vhodné podmienky pre starostlivosť o maloletú. Maloletá D. má u matky svoju vlastnú izbu, ktorá je zariadená. V dome otca býva súčasne priateľka s maloletou dcérou, ktorá pomáha otcovi zo zabezpečovaním potrieb dieťaťa. S maloletou bol uskutočnený pohovor bez prítomnosti rodičov dňa 03.04.2018. V tejto súvislosti sa v správe uvádza nasledovné: Maloletá zatiaľ býva u otca a ku mame chodí nepravidelne. Dieťa má obavy, že v novom dome si nedokáže zvyknúť. Ako uviedla maloletá D., u otca má svoje kamarátky a je tam zvyknutá. Podľa jej vyjadrenia sa s ňou otec nepripravuje do školy.

Keď žili všetci spolu, učila sa s ňou iba mama. Ako uviedla, na lekárske ošetrenie s ňou chodí vo väčšej miere matka. So svojou mladšou sestrou sa stretáva, keď je u mamy. Vyjadrila sa, že jej sestra trocha chýba. Skutočnosť, že otec má priateľku a býva u nich v dome jej nevedí, matkin priateľ, ktorý s matkou nebýva v spoločnej domácnosti jej prekáža. Zatiaľ si nevie predstaviť, aby bola u matky, ale súhlasila, že sa bude snažiť u nej bývať aspoň každý víkend, aby si postupne zvykla. Následne bol uskutočnený pohovor s oboma rodičmi súčasne. Boli upozornení, že musia zlepšiť vzájomnú komunikáciu, nakoľko dieťa situácia v rodine trápí a má problémy sa s ňou vyrovnávať. Dohodli sa, že maloletá D. bude u matky každý víkend, aby sa aklimatizovala". Na vyžiadanie odvolacieho súdu kolízny opatrovník v doplnení správy zo dňa 07.05.2018 uviedol, že dňa 04.05.2018 navštívil rodinný dom v D., kde by otec, ktorý uviedol, že maloletá šla rovno zo školy k matke a príde až v nedeľu večer. Dňa 07.05.2018 sa dostavila na jeho oddelenie maloletá spolu s otcom. S touto bol vykonaný rozhovor bez prítomnosti otca. Maloletá uviedla, že cez týždeň býva u svojho otca v D.. Stravuje sa v škole a večer si navarené zoberie aj sama. Otcova priateľka varí a upratuje. V D. sa cíti ako doma, má tu svojich priateľov, ktorých pozná už dlho. má tu svojho psa. Zlepšila si známky v škole a to, tak, že sa začala viac učiť. S prípravou do školy jej netreba pomáhať, zvládne to aj sama. Pokiaľ je cez týždeň otca, s mamou si píše alebo volá každý deň. Otec jej dovoľí zostať vonku niekedy do 18.00 hod. Počas víkendov je u svojej mamy v X. nad X.. Ide k nej vždy v piatok zo školy v nedeľu okolo 18 hodiny ju mama zavezie k otcovi. Zvykla si tu ale nemá tu priateľov. Keď je s mamou, chodia spolu na nákupy alebo niečo pečú. Je prevažne s mamou a maloletou J. doma. Rozumie si so sestrou, ale cez týždeň sa s ňou nekontaktuje. V čase, keď je u matky s otcom sa nekontaktuje. Maloletá si nevie predstaviť, že by mala cez týždeň bývať u matky. V D. je doma a lepšie sa jej odtiaľ chodí do školy. Na záver uviedla, že má rovnako rada oboch rodičov a nechce si medzi nimi vyberať.

11. Podľa ust. § 24 ods. 4 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine, ďalej len „Zákona o rodine“ súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

Podľa čl. 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktorého sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a/ úroveň starostlivosti o dieťa, b/ bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c/ ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d/ okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e/ ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f/ podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvod schopnosti a vlád dieťaťa, g/ názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h/ podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i/ využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

Podľa § 43 ods. 1 Zákona o rodine, maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

12. Z obsahu spisu vyplýva, že okresný súd vo veci vykonal dokazovanie okrem výsluchu rodičov detí a oboznámením sa s listinami aj vyjadrením maloletej D. keď zisťoval jej názor postupujúci tak v súlade s ust. 38 C. m. p. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu vyplýva, že aj keď sa snažil prihliadať na jej názor, prevážili okolnosti, ktoré sú podľa neho v záujme maloletej (matka dokáže zabezpečiť lepšie výchovné prostredie, maloletá vzhľadom na vek a vývinové obdobie /začínajúca puberta/ potrebuje výchovné prostredie s pevnými pravidlami a primeranou kontrolou, nevhodnosť rozdelenia súrodencov). Z doplneného dokazovania vykonaného v odvolacom konaní a to vyjadrením kolízneho opatrovníka detí ohľadom pomerov rodičov detí vyplýva, že títo majú vytvorené bytové podmienky a teda aj matka detí pokiaľ ide o izbu pre maloletú D., ktorú skutočnosť otec detí v odvolaní namietal. Podľa správy zo školy neboli v starostlivosti otca o maloletú zistené nedostatky a ani zhoršenie školského prospechu či správanie u maloletej. Hlavne však z vyjadrenia maloletej D. pred kolíznym opatrovníkom vyplýva, že má rada oboch rodičov, naviazanosť na prostredie, v ktorom vyrastala a jej pranie počas dní keď si plní

školské povinnosti byť v domácnosti otca a od piatku do nedele u matky a mladšej sestry. Za stavu, že maloletá od odchodu matky zo spoločnej domácnosti (marec 2017) žije v spoločnej domácnosti s otcom viac ako rok, s matkou a sestrou v súčasnej dobe tiež trávi čas počas víkendových dní, čo je aj prianím maloletej, jej vek takmer 14 rokov a rozumovú vyspelosť, je podľa odvolacieho súdu v záujme maloletej tento stav v súčasnom období zachovať. Nemožno konštatovať, že názor maloletej by nebol za danej situácie vhodný. Za súčasného stavu tak odvolací súd vyslovuje právny názor (§ 391 ods. 2 C. s. p.), ktorým by mala byť maloletá súdom zverená do výchovy a starostlivosti otca.

13. Vzhľadom na to, že s rozhodnutím o výchove súvisí aj rozhodovanie o výživnom zo strany matky detí, bol odvolací súd nútený rozsudok okresného súdu vo výrokoch II. a III. ohľadom výchovy a starostlivosti maloletej D. a určenia výživného na čas po rozvode zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V ďalšom konaní tak okresný súd za účelom určenia výživného doplní dokazovanie na súčasné zisťovanie odôvodnených potrieb maloletej a pomerov (osobných, rodinných, zárobkových a majetkových) na strane rodičov detí.

14. Otec detí odvolaním napadol aj výrok rozhodnutia súdu, ktorým nebol upravený jeho styk s oboma deťmi. Poukazoval na to, že s matkou detí medzi sebou nekomunikujú a v prípade zverenia maloletých detí do osobnej starostlivosti matky nie je predpoklad, že by sa medzi sebou dohodli na jeho styku s deťmi a preto navrhol ho upraviť.

15. Podľa ust. § 25 Zákona o rodine, rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode (odsek 1). Ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

16. S právnym záverom okresného súdu, ktorý neupravil styk otca s maloletými deťmi majúc za to, že rodičia sa dokážu na styku vzájomne dohodnúť, berúc pritom do úvahy záujem, citové väzby, vývinové potreby a denný režim maloletých detí, sa odvolací súd nestotožnil. Z odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva z čoho súd usudzoval, že sa rodičia dokážu dohodnúť keďže len matka detí prejavovala takýto záujem. Okrem toho z obsahu spisu vyplýva, že vzťahy medzi rodičmi detí sú aj po odchode matky detí zo spoločnej domácnosti narušené. Podľa opatrovníka detí boli ním rodičia upozornení na zlepšenie vzájomnej komunikácie. Za tohto stavu nebolo možné konštatovať, že sa rodičia dokážu na styku vzájomne dohodnúť. Z tohto dôvodu odvolací súd rozsudok okresného súdu vo výroku IV. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie aj v tejto časti ako i súvisiacom výroku o trovách konania. V ďalšom konaní preto okresný súd pokiaľ sa rodičia na úprave styku skutočne nedohodnú alebo obaja výslovne neuvedú, že úpravu styku žiadajú neupraviť, rozhodne o úprave styku autoritatívne, prihliadajúc pritom predovšetkým na záujem detí, ktorým je ich zdravý psychický a fyzický vývoj, zohľadniac vek detí a ich zdravotný stav, prípadne školskú dochádzku, mimoškolskú činnosť, vzdialenosť bydlísk rodičov, pracovné zaťaženie rodičov a podobne tak, aby aj z týchto aspektov bol určený styk úspešne realizovateľný. V novom konaní rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C. s. p.).

17. Vo výroku I. a vo výrokoch II. a III. týkajúcich sa maloletej J.I. zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý lebo nebol napadnutý odvolaním.

18. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

P o u č e n i e : Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 C. s. p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C. m. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).